

УДК 378.046.4:614.253.1/2:616-073.7

РОЛЬ ДІАГНОСТИЧНИХ АЛГОРИТМІВ У ПІСЛЯДИПЛОМНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЛІКАРІВ-СПЕЦІАЛІСТІВ УЛЬТРАЗВУКОВОЇ ДІАГНОСТИКИ

Р. Я. Абдуллаєв, С. О. Пономаренко, В. Г. Марченко, Л. А. Сисун
Харківська медична академія післядипломної освіти

A ROLE OF DIAGNOSTIC ALGORITHMS IN POST-GRADUATE TRAINING OF DOCTORS-SPECIALISTS OF ULTRASONIC DIAGNOSTICS

R. Ya. Abdullayev, S. O. Ponomarenko, V. H. Marchenko, L. A. Sysun
Kharkiv Medical Academy of Post-Graduate Education

У статті вивчено роль алгоритму діагностики та його ефективність на кінцевий рівень знань у підготовці лікарів-ультрасонографістів в системі післядипломної освіти.

In the article the role of algorithm of diagnostics and its efficiency is studied on the eventual level of knowledges of a doctor of ultrasound in the system of post-graduate education.

Вступ. Післядипломну освіту розглядають як форму освіти дорослих, виходячи з їх індивідуальних потреб у здобутті певних знань, виробленні навичок і умінь, особистому і професійному зростанні. В основу перепідготовки фахівців закладаються прогресивні технології, які стимулюють зацікавлене ставлення слухачів до теоретичних знань та передового досвіду, відбивають у формах і методах навчання цілісний і загальний зміст професійної діяльності, сприяють засвоєнню ефективних способів вирішення фахових проблем.

Успішність навчання багато залежить від мотивації до навчання, необхідно активізувати лікарів, стимулювати їх до отримання знань, розвивати в них повагу до самих себе.

До сучасних інноваційних технологій навчання можна віднести метод конкретних ситуацій (кейс-метод). За визначеними правилами розробляється модель конкретної реальної ситуації й відображається необхідний комплекс компетенцій. Метод конкретних ситуацій дозволяє приймати правильні рішення в умовах невизначеності, розробляти алгоритми прийняття рішення, оволодівати навичками дослідження ситуації, використовувати отримані теоретичні знання на практиці та інше. Головне, що цей метод сприяє розвитку уміння лікаря аналізувати ситуацію, оцінювати альтернативу, прищеплює навички розв'язання практичних задач.

Безперервний розвиток медицини як науки супроводжується появою різних підходів в навчанні фахівців, що більшою чи меншою мірою ґрунтуються на позиціях стандартизації (алгоритмізації). Безперечні переваги індивідуального підходу як в навчанні фахівців, так і в подальшій лікарській діяльності. Проте при базовій підготовці фахівців до практичної діагностичної роботи в умовах обмеження (недоліку) часу цікавим є використання алгоритмів діагностики різних патологічних станів.

Метою нашої роботи було вивчення ефективності використання алгоритму УЗ-діагностики захворювань щитоподібної залози на циклі спеціалізації в післядипломній освіті лікарів.

Основна частина. Алгоритм, що вивчався, був розроблений співробітниками кафедри на підставі регіональних методичних розробок і рекомендацій і включав семіотичний аналіз всіх елементів щитоподібної залози. У дослідженні взяли участь 54 курсанти циклу спеціалізації ультразвукової діагностики. Навчання складалося з лекційного матеріалу і самостійної підготовки за темою "Ультразвукова діагностика захворювань щитоподібної залози".

Для оцінки отриманих знань на семінарському занятті на початку було запропоновано 10-хвилинний тестовий контроль, що складався з 10 питань і мав 4 варіанти відповіді на кожне питання. Після заняття

курсантам запропонували повторно відповісти на питання тесту, але вони могли використовувати запропонований алгоритм діагностики захворювань щитоподібної залози. Під помилкою мали на увазі як неправильну відповідь, так і відсутність правильної.

Статистичні розрахунки проводили за допомогою пакета програм "STATISTICA 6.0", статистично достовірними вважали відмінності $p < 0,05$.

Всі курсанти справилися із запропонованими тестами, час роботи над ними був однаковий і склав 10 хвилин. Кількість помилок при першому тестуванні коливалася від 3 до 5 (в середньому 4), частка правильних відповідей – від 50 до 70 % (в середньому 60 %). Значна кількість помилок була пов'язана як з особливостями їх реєстрації (неправильна відповідь і відсутність правильної враховувалися як самостійні помилки), так і з об'єктивною складністю теми, що вивчалася.

Використання діагностичного алгоритму при повторному тестуванні привело до достовірного ($p < 0,01$) зменшення числа помилок у всіх курсантів (від 1 до 3, в середньому 2); частка правильних відповідей склала від 70 до 99 %. Наявність невеликої кількості помилок при тестуванні з використанням діагностичного алгоритму може свідчити про невеликі індивідуальні відмінності між баченням інформації розробників завдань і тестованих курсантів, а їх низький відсоток дозволяє рекомендувати використовувати дані тести для оцінки заключних знань курсантів.

Література

1. Дидактичні проблеми післядипломної освіти радіологів діагностів : навчальний посібник для викладачів кафедр променевої діагностики закладів післядипломної освіти / І. О. Крамний, М. І. Спужак, Р. Ю. Чурилін, І. О. Вороньжєв. – Харків : ХМАПО, 2011. – 107 с.

2. Перестройка учебного процесса на последипломном этапе соответственно Болонскому процессу / А. Н. Хвилюк, В. Г. Марченко, И. Е. Крамной, Н. А. Бортный // Мед.

Значне поліпшення результатів тестів при використанні діагностичного алгоритму дозволяє припустити спрощення сприйняття інформації і підвищення якості діагностики патологічних станів (зокрема захворювань щитоподібної залози) як в навчанні лікарів-фахівців, так і в їх подальшій практичній діяльності в кабінетах ультразвукової діагностики.

Специфіка надання медичної допомоги загалом і діагностичний процес в умовах первинної ланки закладів охорони здоров'я (поліклініки, лікарні) диктує необхідність не тільки правильного, але і часто швидкого ухвалення рішення. У зв'язку з цим в підготовці лікарів, зокрема ультразвукових діагностів, важливим є використання алгоритмів, допоміжних схем, таблиць, здатних скоротити час діагностичного пошуку. Ефективним в цій ситуації може бути створення подібних алгоритмів з активною участю слухачів циклів, впровадження інноваційних технологій навчання (кейс-метод), що сприяє поліпшенню засвоєння матеріалу, який вивчається, і, ймовірно, приведе до створення індивідуальних допоміжних матеріалів (алгоритмів, таблиць і ін.), що полегшують і прискорюють проведення диференційної діагностики патологічних станів в подальшій практичній діяльності кожного лікаря.

Висновок. Використання алгоритмів в післядипломному навчанні лікарів-фахівців сприяє поліпшенню якості діагностики, що проводиться, полегшенню проведення диференційної діагностики, зменшенню вірогідності помилок.

образование XXI века : сб. мат. V международ. Научно-практической конференции, посвященной 75-летию ВГМУ и 50-летию фармацевтического факультета. – Витебск, 2009. – С. 431–434.

3. Ультразвуковая диагностика нетиреоидных заболеваний щитовидной железы : навч. посіб. / [Р. Я. Абдуллаєв, Е. И. Гречаник, А. В. Руденко и др.]. – Х. : Нове слово, 2008. – 44 с. : іл.